

Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

της 16ης Απριλίου 2004

κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τα μέταλλα και τις «μάρκες» που προσομοιάζουν με κέρματα ευρώ

[COM(2004) 39 τελικό]

(CON/2004/13)

(2004/C 134/07)

1. Στις 16 Φεβρουαρίου 2004 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διατυπώσει τη γνώμη της αναφορικά με πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τα μέταλλα και τις «μάρκες» που προσομοιάζουν με τα κέρματα ευρώ (στο εξής «προτεινόμενος κανονισμός»).
2. Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ να διατυπώνει τη γνώμη της βασιίζεται στο άρθρο 123 παράγραφος 4 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5, πρώτη περίοδος, του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Γενικά

3. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής, ο προτεινόμενος κανονισμός ρυθμίζει τη χρήση των όρων «ευρώ» (euro) και «λεπτά ευρώ» (euro cent), καθώς και του συμβόλου του ευρώ, επί μεταλλικών αντικειμένων που εμφανίζουν χαρακτηριστικά ή/και τεχνικές ιδιότητες των κερμάτων (μεταλλίων και μαρκών), καθορίζει δε την ανάγκη απαγόρευσης μεταλλίων και μαρκών, ανάλογα με το βαθμό ομοιότητάς τους με τα κέρματα ευρώ. Ο προτεινόμενος κανονισμός σκοπεί στην προστασία του ευρέος κοινού από φαινόμενα απάτης και σύγχυσης σε σχέση με τα κέρματα ευρώ, καθώς μετάρια και μάρκες που απεικονίζουν τις λέξεις «ευρώ» ή «λεπτά ευρώ» ή το σύμβολο του ευρώ ενδέχεται να θεωρηθεί από το ευρύ κοινό ότι αποτελούν νόμιμο χρήμα, ενώ μετάρια και μάρκες που, λόγω του μεγέθους και των ιδιοτήτων τους, προσομοιάζουν με τα κέρματα ευρώ ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν παράνομα σε μηχανές, οι οποίες λειτουργούν με κέρματα. Ταυτόχρονα, με τον εν λόγω κανονισμό θεσπίζεται πλαίσιο ισότιμων όρων παραγωγής παρόμοιων μεταλλίων και μαρκών. Η ΕΚΤ συμφωνεί με τις επιδιώξεις του προτεινόμενου κανονισμού και συμμερίζεται τις ανησυχίες όσον αφορά τους κινδύνους σύγχυσης ή/και απάτης που προκαλούν τα μετάρια και οι μάρκες που προσομοιάζουν με τα κέρματα ευρώ.
4. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η έκδοση του προτεινόμενου κανονισμού απορρέει από την αξιολόγηση, από την Επιτροπή, της ανάγκης λήψης επιπλέον μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στην τελευταία περίοδο του άρθρου 3 της σύστασης 2002/664/ΕΚ της Επιτροπής της 19ης Αυγούστου 2002 σχετικά με τα μετάρια και τις «μάρκες» που προσομοιάζουν με το ευρώ (στο εξής

«σύσταση») (1). Ο προτεινόμενος κανονισμός θα απαγορεύει την παραγωγή και πώληση, καθώς και την εισαγωγή και διανομή για πώληση ή για άλλους εμπορικούς σκοπούς, μεταλλίων και μαρκών που εμφανίζουν συγκεκριμένα οπτικά χαρακτηριστικά ή διαθέτουν καθορισμένο μέγεθος, τα οποία προσομοιάζουν με εκείνα των κερμάτων ευρώ. Η ΕΚΤ υποστηρίζει την ανάγκη λήψης επιπλέον μέτρων στο πεδίο αυτό σε κοινοτικό επίπεδο και καλωσορίζει το γεγονός της επιλογής του κανονισμού ως μέσου ρύθμισης από την Επιτροπή. Μια τέτοια προσέγγιση θα διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή, σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, των προστατευτικών κανόνων που καθορίζονται στον προτεινόμενο κανονισμό, παρέχοντας ένα πλαίσιο επαρκώς ισότιμων όρων όσον αφορά το σύνολο των οικονομικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, διανομή, εισαγωγή ή πώληση μεταλλίων και μαρκών. Επίσης, η ΕΚΤ θεωρεί ότι η έκδοση του προτεινόμενου κανονισμού αποτελεί κατάλληλο μέτρο για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των κερμάτων ευρώ ως μέσου πληρωμής.

Ειδικότερα ζητήματα

5. Στην αρχή του προτεινόμενου κανονισμού παρατίθεται μία δέσμη ορισμών. Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι ο ορισμός της έννοιας «μετάρια και μάρκες», στο άρθρο 1 στοιχείο (γ) του προτεινόμενου κανονισμού, βελτιώνει τον αντίστοιχο ορισμό του άρθρου 1 στοιχείο γ) της σύστασης. Συγκεκριμένα, από το ρυθμιστικό πεδίο του νέου ορισμού αποκλείονται ρητά οι μήτρες κοπής κερμάτων. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται πλέον όχι μόνον μετάρια και μάρκες που οπτικά ομοιάζουν με κέρματα, αλλά και μετάρια και μάρκες που έχουν τις τεχνικές ιδιότητες κερμάτων. Από την άποψη αυτή, η ΕΚΤ επιδοκιμάζει την ακρίβεια και το ευρύ πεδίο εφαρμογής του νέου ορισμού της έννοιας «μετάρια και μάρκες», ο οποίος παρέχει ασφάλεια δικαίου και πρόκειται να καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική εφαρμογή του προτεινόμενου κανονισμού.
6. Όσον αφορά τον κατάλογο των ορισθεισών αρχών του παρατήματος II, παρόλο που η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι αρχές αυτές θα είναι μάλλον οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για την κοπή των κερμάτων, θεωρεί ότι τα κράτη μέλη ίσως επιθυμούσαν να ορίσουν άλλες αρχές για τους σκοπούς του προτεινόμενου κανονισμού. Για το λόγο αυτό, η ΕΚΤ προτείνει να υποδείξουν τα κράτη μέλη τις «ορισθείσες αρχές» τους μόλις εκδοθεί ο προτεινόμενος κανονισμός.

(1) ΕΕ L 225 της 22.8.2002, σ. 34.

7. Η ΕΚΤ καλωσορίζει το γεγονός ότι για τον ορισμό των «ορίων αναφοράς» του άρθρου 1 στοιχείο ζ) του προτεινόμενου κανονισμού γίνεται παραπομπή στην έννοια που δίδεται στην ενότητα I του παραρτήματος III. Στο στοιχείο α) της εν λόγω ενότητας τα όρια αναφοράς ως προς το μέγεθος των μεταλλίων και μαρκών ορίζονται ως «σειρά συνδυασμών μεταξύ των τιμών για τη διάμετρο και των τιμών για το ύψος της στεφάνης που περιλαμβάνονται εντός του εύρους αναφοράς τιμών για τη διάμετρο και για το ύψος στεφάνης αντίστοιχα». Υπό τα στοιχεία β) και γ) της ίδιας ενότητας παρέχονται οι τεχνικές προδιαγραφές του «εύρους αναφοράς για τη διάμετρο» και του «εύρους αναφοράς για το ύψος της στεφάνης». Η ΕΚΤ θεωρεί ότι με τη συμπερίληψη ορισμού των «ορίων αναφοράς» στον προτεινόμενο κανονισμό ενισχύεται η ασφάλεια δικαίου ως προς την εφαρμογή του, καθώς καθορίζονται σε αυτόν οι τεχνικές προδιαγραφές για τον προσδιορισμό των απαγορευόμενων μεταλλίων και μαρκών και ότι, ως εκ τούτου, το ευρύ κοινό, και, συγκεκριμένα, οι κατασκευαστές και μεταπωλητές, έχουν τη δυνατότητα να είναι ενήμεροι των νομικών τους υποχρεώσεων κατά την παραγωγή ή/και πώληση μεταλλίων και μαρκών.
8. Η ΕΚΤ καλωσορίζει τις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 2 του προτεινόμενου κανονισμού. Οι εν λόγω διατάξεις καλύπτουν ρυθμιστικά καταστάσεις, κατά τις οποίες μέταλλα και μάρκες ενδέχεται να εκληφθούν ως γνήσια κέρματα ευρώ, λόγω της όψης ή του μεγέθους τους. Συγκεκριμένα, η ΕΚΤ παρατηρεί ότι στο άρθρο 2, στοιχεία α) και β), γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ, αφενός, των μεταλλίων και μαρκών που φέρουν τους όρους «ευρώ», «λεπτά ευρώ» ή το σύμβολο του ευρώ και, αφετέρου, εκείνων που απλά εμπίπτουν στα όρια αναφοράς, ανεξάρτητα από το εάν φέρουν τους παραπάνω όρους ή το εν λόγω σύμβολο. Εν προκειμένω, η απαγόρευση της παραγωγής και πώλησης αμφότερων των κατηγοριών μεταλλίων και μαρκών, καθώς και της εισαγωγής και διανομής τους για πώληση ή για άλλους εμπορικούς σκοπούς, φαίνεται επαρκής ενόψει της πρόληψης οποιουδήποτε κινδύνου σύγχυσης στο ευρύ κοινό. Οι ίδιες παρατηρήσεις σχετικά με την πρόληψη πιθανού κινδύνου σύγχυσης ισχύουν και όσον αφορά την απαγόρευση του άρθρου 2 στοιχείο γ) του προτεινόμενου κανονισμού σε σχέση με μέταλλα και μάρκες που φέρουν στην όψη τους οποιοδήποτε σχέδιο «προσομοιάζει με εκείνο των εθνικών εμπρόσθιων όψεων ή των κοινών οπίσθιων όψεων των κερμάτων ευρώ ή είναι πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σχέδιο της στεφάνης των κερμάτων των 2 ευρώ». Πάντως, η ΕΚΤ σημειώνει ότι η αναφορά του άρθρου 2 στοιχείο β) της σύστασης σε «σύμβολο παραπλήσιο με αυτό του ευρώ σε συνδυασμό με ένδειξη ονομαστικής αξίας» δεν περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 του προτεινόμενου κανονισμού. Η ΕΚΤ προτείνει τη διατήρηση της αναφοράς αυτής στον προτεινόμενο κανονισμό, καθώς και η χρήση των συγκεκριμένων συμβόλων ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση στο ευρύ κοινό. Η ΕΚΤ πιστεύει ότι η συμπερίληψη της εν λόγω αναφοράς θα διευρύνει το πεδίο εφαρμογής των προστατευτικών διατάξεων και θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητά τους.
9. Το άρθρο 3 του προτεινόμενου κανονισμού θεσπίζει εξαιρέσεις στα προστατευτικά μέτρα που αναλύονται παραπάνω. Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι στο ρυθμιστικό πεδίο της διάταξης αυτής εμπίπτουν μέταλλα και μάρκες που δεν μπορούν να εκληφθούν ως κέρματα ευρώ είτε επειδή το μέγεθός τους είναι εκτός των ορίων αναφοράς — παρόλο που φέρουν τους όρους «ευρώ» ή «λεπτά ευρώ» ή το σύμβολο του ευρώ χωρίς ένδειξη ονομαστικής αξίας — είτε λόγω του σχήματος ή της σύνθεσής τους, αν και το μέγεθός τους βρίσκεται εντός των ορίων αναφοράς. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι παρόμοια μέταλλα και μάρκες θεωρείται ότι δημιουργούν ελάχιστους μόνο κινδύνους σύγχυσης και ότι θα πρέπει να επιτρέπονται.
10. Το άρθρο 4 του προτεινόμενου κανονισμού προβλέπει σύστημα παρεκκλίσεων, υπό τη μορφή αδειών οι οποίες χορηγούνται από τις ορισθείσες αρχές στο κράτος μέλος, στο οποίο παράγεται ή εισάγεται για πρώτη φορά το μέταλλο ή η μάρκα, ή —στην περίπτωση αιτημάτων εκ μέρους τρίτων χωρών— από την Επιτροπή. Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι οι άδειες που χορηγούνται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 πρόκειται να επιτρέψουν τη χρήση των ενδείξεων «ευρώ» ή «λεπτά ευρώ» υπό ελεγχόμενους όρους, σε περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται κίνδυνος σύγχυσης. Ωστόσο, το άρθρο 4 παράγραφος 1 δεν προβλέπει συγκεκριμένες παρεκκλίσεις που να επιτρέπουν τη χρήση του συμβόλου του ευρώ. Η ΕΚΤ δεν βλέπει το δικαιολογητικό λόγο ύπαρξης διαφοροποίησης μεταξύ του συμβόλου του ευρώ και των όρων «ευρώ» και «λεπτά ευρώ». Επίσης, όσον αφορά το άρθρο 4 παράγραφος 1, η αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής ρητώς αναφέρεται σε συγκεκριμένες παρεκκλίσεις από το άρθρο 2 στοιχείο α) και σε περιπτώσεις όπου «η χρήση ... του συμβόλου του ευρώ γίνεται για πρακτικούς λόγους». Για το λόγο αυτό, η ΕΚΤ προτείνει να περιληφθεί στο άρθρο 4 παράγραφος 1 αναφορά στο σύμβολο του ευρώ. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται επίσης ότι, σε περίπτωση χορήγησης τέτοιας άδειας, ο εκάστοτε οικονομικός φορέας του κράτους μέλους πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς στην όψη του μεταλλίου ή της μάρκας, στη δε εμπρόσθια ή οπίσθια όψη αυτών πρέπει να επιτίθεται σφραγίδα με τη μνεία «Όχι νόμιμο νόμισμα». Εν προκειμένω, η ΕΚΤ προτείνει να συμπεριληφθεί στο άρθρο 4 παράγραφος 1 αναφορά στο ελάχιστο μέγεθος των λέξεων «Όχι νόμιμο νόμισμα», καθώς η απουσία παρόμοιας προδιαγραφής ενέχει τον κίνδυνο χρήσης γραμματοσειρών μετά βίας αναγνώσιμων. Επίσης, η ΕΚΤ παρατηρεί ότι οι άδειες που πρόκειται να χορηγούνται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 2 αφορούν μέταλλα και μάρκες, το μέγεθος των οποίων βρίσκεται εντός των ορίων αναφοράς, εφόσον δεν υφίσταται κίνδυνος σύγχυσης και εφόσον πληρούνται οι όροι ως προς τους συνδυασμούς της διαμέτρου και του ύψους της στεφάνης, καθώς και ως προς τους συνδυασμούς της διαμέτρου και των ιδιοτήτων του μετάλλων. Η ΕΚΤ δεν έχει καμία αντίρρηση όσον αφορά το σύστημα παρεκκλίσεων που θεσπίζεται στο άρθρο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, καθώς τα μέταλλα και οι μάρκες που εγκρίνονται δυνάμει αυτού πρέπει να πληρούν αυστηρές οπτικές ή υλικές προδιαγραφές, ώστε να αποκλείεται κάθε πιθανός κίνδυνος σύγχυσης.

11. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι το άρθρο 4 παράγραφος 3 του προτεινόμενου κανονισμού χορηγεί στην ορισθείσα αρχή κράτους μέλους ή στην Επιτροπή, κατά περίπτωση, την αρμοδιότητα να αποφαινεται εάν ορισμένο σχέδιο προσομοιάζει με σχέδιο εθνικής εμπρόσθιας όψης ή της κοινής οπίσθιας όψης των κερμάτων ευρώ ή με το σχέδιο της στεφάνης των κερμάτων των δύο (2) ευρώ. Ενώ επιδοκιμάζει το περιεχόμενο της παραπάνω διάταξης, η ΕΚΤ επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή του Συμβουλίου στο γεγονός ότι η εν λόγω διάταξη δεν θέσπιζει παρέκκλιση από τις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 2 του προτεινόμενου κανονισμού, αλλά μάλλον εισαγάγει την προαναφερόμενη αρμοδιότητα που απονέμεται είτε στις αρχές των κρατών μελών είτε στην Επιτροπή. Για λόγους νομικής συνοχής και ασφάλειας δικαίου όσον αφορά την εφαρμογή του προτεινόμενου κανονισμού, η ΕΚΤ προτείνει τη μεταφορά της τρίτης παραγράφου του άρθρου 4 στο άρθρο 2.
12. Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι το άρθρο 5 παράγραφος 2 του προτεινόμενου κανονισμού περιέχει μεταβατική διάταξη, βάσει της οποίας μέταλλα και μάρκες που έχουν εκδοθεί πριν από τη θέση σε ισχύ του προτεινόμενου κανονισμού και δεν συνάδουν με τις διατάξεις του είναι δυνατό να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται, το αργότερο μέχρι το τέλος του 2012. Η ΕΚΤ αντι-

λαμβάνεται τη διάταξη αυτή ως αναγκαία για την εμπέδωση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των κυρίων ή/και κατόχων παρόμοιων μεταλλίων και μαρκών.

13. Η ΕΚΤ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 6 του προτεινόμενου κανονισμού, τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν, μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2005, νόμους, κανονισμούς και διοικητικές διατάξεις σχετικά με τις εφαρμοστέες κυρώσεις στις περιπτώσεις παραβάσεων των διατάξεων του προτεινόμενου κανονισμού, που να λειτουργούν αποτελεσματικά, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και αποτρεπτικά. Η ΕΚΤ επιδοκιμάζει την εν λόγω διάταξη, καθώς η θέσπιση νομικού πλαισίου κυρώσεων σε επίπεδο κρατών μελών είναι, χωρίς αμβιβολία, αναγκαία για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των διατάξεων του προτεινόμενου κανονισμού.

Φρανκφούρτη, 16 Απριλίου 2004.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ
Jean-Claude TRICHET